

**Dienst in Noordhorn over de wijnstok en de ranken
18 Juli 2021**

**Welkom in deze dienst over de wijnstok en de ranken uit Joh. 15: 1-14
Naar ik hoop gaat het goed met u allen en geeft deze dienst wat aandachtspunten om
over na te denken of om u over te bezinnen.**

Er is een lezing uit het O.T. vertaald door rabbijn Soetendorp en de N.T. lezing komt uit de NBV.

***Inleiding op de lezing uit het O.T. (Jes 5: 1-5 en 7)

Het begrip “wijngaard” komt zowel in het Oude als het Nieuwe testament voor.
Deze beeldspraak wil het volk oproepen om van deze aarde een mooie tuin te maken, zoals Hij het bedoeld heeft in Genesis.
Toffe mensen die geschikt zijn voor Zijn doel.
In de tijd dat de profeet Jesaja dit gedeelte van het boek schreef, leefde hij ongeveer 750 jaar voor onze jaartelling.
Hij roept het volk uit Jeruzalem en het staatje Juda op om niet steeds zich te verbinden met grootmachten als Assyrië of Egypte.
Daar komt niets goeds. Dan moeten ze mee doen aan alle militaire acties.
Zij verwisselen hun vertrouwen op God in voor de godsdienst van de grootmachten.
Daardoor zal er geen vrede zijn.
Om kort te gaan: de kleine staatjes Juda en Israël zijn door de tijd heen steeds weer onder de voet gelopen door vijandige machten.
Ze kregen te maken met de verschroeide aarde of ze werden gedeporteerd.
Jesaja roept hen op om op Eeuwige te vertrouwen, zodat gerechtigheid kan bloeien en vrede als druiven ge-oogst kan worden.

***Bijbellezing uit O.T. Jes 5: 1-5 en 7 vertaling van rabbijn Soetendorp

Laat mij toch zingen van mijn vriend
Het lied van mijn vriend en zijn wijngaard
Een wijngaard had eens mijn vriend
Op een hoogte vol olie.
Hij spitte hem om, nam de steenklompen weg
En plantte er felrode kostelijke wijnranken.
Middenin bouwde hij een toren

En groef al de perskuip daar in,
En wachtte dat hij druiven zou brengen.
Maar hij bracht wilde druiven

Want een wijngaard van de
heer der Machten
Is het huis van Israël

De mensen van Juda
Zijn de planten, waar Hij zo'n
genoegen in had.
Hij verwachtte rechtshandhaving;
Rechtvaardigheid;

Maar het werd geschreeuw
om gewelddadigheid.

*****Inleiding op de lezing van het N.T.**

In deze tijd na Pinksteren komen de bijbel lezingen vaak uit het Joh evangelie tussen Joh 14 en Joh 17.

Ik heb eens willen kijken wat de rode lijn door deze teksten is.

De grote vraag van Johannes is: wie is die Jezus eigenlijk?

Rond 80/90 komt de scheuring tussen de synagoge en de Jezus mensen.

Een heel pijnlijk gebeuren.

Deze teksten gaan over de relatie en verbondenheid tussen God en Jezus.

Gods heil is volop aanwezig in Jezus' leven.

De" Ik ben "woorden geven richting van zijn leven aan. Zoals Ik ben het licht der wereld, Ik ben de weg, de waarheid en het leven.

Zo wil ook Jezus volop aanwezig zijn in het leven van zijn leerlingen.

Ook bij zijn volgelingen zoals wij nu zijn.

De Geest van betrouwbaarheid zal de leerlingen begeleiden op hun weg tot humaniteit en vrede, in verbondenheid met hun Meester.

Daarin mogen zij zich verheugen en het blijde bericht voor al Gods kinderen verspreiden, een ieder hoort erbij en wordt gekend.

Hij heeft hen als eerste liefgehad, wil hen laten groeien en bloeien, totdat zij vrucht dragen.

Die liefde is wederkerig tussen Jezus en de leerlingen en zo ook de liefde voor elkaar.

Vanuit die overvloed, die volheid mag je uitdelen.

Daartoe wordt een ieder in de gemeente geroepen.

Daartoe gebruikt de schrijver het beeld van de wijngaard en alles wat daarbij hoort.

*****Lezing uit het N.T. : Joh 15: 1-14**

"Ik ben de ware wijnstok" en mijn Vader is de wijnbouwer.

Iedere rank aan mij die geen vrucht draagt snijdt hij weg, en iedere rank die wel vrucht draagt snoeit hij bij, opdat hij meer vruchten draagt. Jullie zijn al rein door alles wat ik tegen jullie gezegd heb. Blijf in mij, dan blijf ik in jullie. Een rank die niet aan de wijnstok blijft, kan uit zichzelf geen vrucht dragen.

Zo kunnen jullie geen vrucht dragen als jullie niet in mij blijven. Ik ben de wijnstok en jullie zijn de ranken. Als iemand in mij blijft en ik in hem, zal hij veel vrucht dragen.

Maar zonder mij kun je niets doen.

Wie niet in mij blijft wordt weggegooid als een wijnrank en verdort; hij wordt met andere ranken verzameld in het vuur gegooid en verbrand. als jullie in mij blijven en mijn woorden in jullie, kun je vragen wat je wilt en het zal gebeuren.

De grootheid van mijn Vader zal zichtbaar worden wanneer jullie veel vrucht dragen en mijn leerlingen zijn.

Ik heb jullie liefgehad.

Blijf in mijn liefde: je blijft in mijn liefde als je je aan mijn geboden houdt zoals ik me ook aan de geboden van mijn Vader gehouden heb en in zijn liefde blijf.

Dit zeg ik jullie om je mijn vreugde te geven, dan zal je vreugde volkomen zijn.

Mijn gebod is dat jullie elkaar liefhebben, zoals ik jullie heb liefgehad

Overdenking: Lieve mensen, zusters, broeders,

Ziet u het voor u: Jezus wandelt met zijn leerlingen rond in Galilea, op weg naar Jeruzalem en soms kunnen ze even rusten in de buurt van een wijngaard.

Dan borrelen de beelden bij hem op en vertelt hij de mensen:
 Kijk zo is Israël bedoeld, een prachtig aangelegde wijngaard met gezonde stokken die veel ranken dragen en later vruchten.
 Zie je hoezeer alles met alles verbonden is?
 Zo is God ook met ons bezig, Hij is de landman, de wijngaardenier die in de aarde deze wijnstokken heeft geplant.
 Dat was een heel werk, het viel echt niet mee om zo'n tuin aan te leggen.

Want in Israël heb je heuvels die vol stenen liggen, het is ploeteren om daar goede grond van te maken .
 En de landman moet zich weren tegen wilde dieren die graag de tuin omploegen.
 Het is heel lastig, want tegen de zandstormen kan hij zich niet verzetten.
 Om de dieven tegen te houden bouwt hij een muur om de tuin heen.
 Heel veel werk voor de landman vóórat de wijngaard is aangelegd.
 Het noodlot en het weer spelen een belangrijke rol: want wanneer komt de droogte de oogst verzieken.
 En hoe weet je of de oogst zal lukken, want soms komen er alleen maar wrange druiven.

Ik las dat het klimaat zo is, dat er wel tot 7 keer per jaar ge-oogst kan worden.
 Tegelijk beseffen de landman en zijn arbeiders dat zij niet in hun macht hebben hoeveel druiven er zullen groeien en hoe overvloedig de oogst zal zijn.
 Dat ligt niet in hun hand, maar in die van de Schepper, op Hem vertrouwen ze ondanks tegenvallers door de natuur.

Zo wisselt de beeldspraak steeds van de echte reële wijngaard naar de situatie van de leerlingen, en de navolgers in de 1ste christengemeente.

Die 1^e gemeente heeft ook van doen met vervolging, met conflicten, roddel en groepen die uit elkaar gaan door zelfzuchtige of oneerlijk gedrag.
 Van mensen die ineens vreemde of verlichte ideeën krijgen en daarmee anderen proberen te beïnvloeden.
 Ook nep-nieuws wordt verspreid, Ik denk wel eens: er is niets nieuws onder der zon, wij ervaren al deze dingen ook in onze tijd.

In die verspreide en niet met elkaar verbonden gemeenten verlangen ze terug naar de tijd dat Jezus met hen door het land wandelde.
 Toen waren ze nog verbonden met de meester én met elkaar.

Hij heeft hen zo op het hart gedrukt om met Hém én met elkaar een geheel te vormen in liefde.
 In de gemeente kunnen ze niet zonder elkaar om te groeien en te bloeien in vertrouwen en geloof.
 Of om de mens te worden zoals ze ten diepste bedoeld zijn.

Daarom is dit gedeelte ook zo belangrijk in de oecumene van heden, opdat zij één zijn en daardoor meer samen werken aan rechtvaardigheid en omzien naar de minsten, naar hen die er niet bij horen, arm en ziek blijven.
 Samen zou je je zoveel te meer kunnen inzetten voor waarachtige vrede.
 Wat een wonder zou het worden als de christenen overal de handen ineen zouden slaan om armoede te bestrijden en de wapens uit te bannen om vrede te stichten.

Ook in onze doopsgezinde gemeenten in het GDS gebied is de vraag om samen te werken en het geloofsgoed van onze traditie te blijven delen en dienen.

Wij beroemen ons vaak op onze "autonomie", maar dat is gericht op je eigen gemeente alleen.

Het gaat meer om "Christonomie" samen er zijn voor het geheel van Gods werk aan deze wereld.

Waar ik zelf bij bleef haken in deze tekst van Joh. was de zin:
"zonder mij kun je niets".

Maar...Is dat waar? Gaat Joh. hier niet te ver om die verbondenheid met Jezus innerlijk en uiterlijk centraal te stellen?

En volgelingen kunnen toch op hun eigen manier die verbondenheid voelen.

Een zuster vertelde: ik voel dat Hij altijd naast mij loopt. Of ik voel altijd zijn hand op mijn schouder en ontvang kracht naar kruis.

Of ik weet heel diep vanbinnen dat hij me vasthoudt en de weg wijst.

Wij zijn nog wel eens in gesprek met vrienden die niet met bijbels geloven zijn opgegroeid. De humaniteit, de vriendschap en liefde, recht doen aan anderen doen zij evenzeer, of vaak nog meer,... maar dat halen zij helemaal uit zichzelf. Hun eigen geweten spreekt hen aan om goed te doen.

Zo ontdekte ik na enige zelfkennis dat menslievendheid, trouw, vreedstichten, gul zijn... geen vanzelfsprekende eigenschappen zijn en soms niet in grote mate aanwezig.

Daartoe is Christus voor mij toch dé Bron, een soort toets van humaniteit en omzien naar de zieken en armen.

Deze tekst geldt dan ook alleen voor de volgelingen van Jezus als oproep, en niet om de maat te nemen bij anderen.

Dat maakt voor mij en vele anderen de innerlijke verbondenheid met Christus zo belangrijk, zoals een rank aan de wijnstok alleen maar kan bestaan en groeien als de levenssappen van liefde mogen stromen.

Liefde en goedheid zijn de vruchten van de landman.

Als ik los van Hem zou raken dan ebt het allemaal weg, het geloofsvertrouwen, de genegenheid voor mensen die ik niet mag, en hen die me vreemd zijn raken uit beeld..

Dan verdor ik en de relatie met mensen wordt schraal.

Wat nog erger is, is de innerlijke relatie met de Eeuwige ebt weg, twijfels of onverschilligheid dringen zich op.

De wijngaardenier die vol liefde in de wijnstok en de ranken wil doorstromen, die liefde kan verstopt raken door stenen van hardheid, egoïsme en lust naar macht of geld.

De wilde dieren als angst, afgunst of wreedheid die ook in mensen rondsluipen krijgen dan hun kans.

Dan zal het leven zelf soms zorgen dat er gesnoeid moet worden om weer bij de wijnstok terug te keren. Snoeien kan nodig en pijnlijk zijn.

Daar mag ik mijn falen, fouten met de rafelranden van mijn leven erkennen, zijn liefde en vergeving geven een nieuwe kans.

Daartoe roept broeder Jezus ons vaak op om waakzaam te zijn en te blijven bidden om Zijn gezindheid en wijsheid.

Eerlijk gezegd kan het ons en mij met vreugde vervullen dat het niet allemaal van onszelf afhangt, dat we de Geestkracht krijgen om verbonden te blijven.

Juist om als Doopsgezinde gemeente de eenheid te bewaren.

Daarover mogen we bidden en zingen.

Menno Simons heeft als belangrijkste tekst ons doorgegeven : er is geen ander fundament gelegd dan Jezus Christus.

De uitnodiging en belofte is voor ons mensen om als ranken met de wijnstok Christus verbonden te blijven, opdat de vreugde in ons mag overvloeien.

Door de Landman zul je gezien, gedragen en gekend zijn.

Die levenssappen van Gods liefde, licht en leven, stromen eerst door de wijnstok, onze gids en vriend Jezus en vervolgens door naar de ranken, naar ons.

Waar dat gebeurt zal de oogst zoet en groot zijn. Laten wij daar als gemeenten hoopvol over blijven.

Hoor, overal in de wijngaard klinkt de roep van Christus: blijf verbonden in Mijn Liefde en met elkaar.

Amen

Zingen: uit de oude rode liedbundel: lied 78: 1,2 en 3

1. Laat me in U blijven, groeien, bloeien
O Heiland die de wijnstok zijt!
Uw kracht moet in mij overvloeien,
Of 'k ben een wis verderf gewijd.
Doorstroom, beziel en zegen mij,
Opdat ik waarlijk vruchtbaar zij!

2. Ik kan mijzelf geen wasdom geven:
Niets kan ik zonder U, o Heer
In uw gemeenschap kiemt er leven
En levensvolheid meer en meer!
Uw Geest moet in mij uitgestort:
De rank die u ontvalt verdort.

3. Neen, Heer, ik wil van U niet scheiden,
'K blijf de Uw' altijd, blijf Gij de mijn!
Uw liefde moet alom mij leiden,
Uw leven moet mijn leven zijn,
Uw licht moet schijnen in mijn huis
Bij kruis naar kracht en kracht naar kruis.

Laten wij bidden om Gods aanwezigheid voor de komende dagen.

Goede God, wij danken u voor uw goedheid, liefde en vreugde die naar ons toestromen als sappen door de wijnstok en de ranken.

Wij bidden u voor deze wereld waar zoveel nood is, waar mensen elkaar het licht en het leven niet gunnen. Waar corona rondgaat en mensen sterven omdat zij geen veilige prikken krijgen. U wilt de tranen in hun ogen drogen, maar u hebt geen andere handen dan de onze om dat te doen.

Help ons dan door onze ogen te openen, door onze tijd goed te besteden, door onze handen en voeten te laten gaan voor de vrede.

God we bidden uw voor deze wereld, waar soms jongeren geen hoop of toekomst zien.

Wij roepen u om erbarmen en hulp want wij kunnen het zelf niet.

Help ons met inzicht, geduld en wijsheid om het leven te vieren en onze medemens echt te zien en te horen.

In een stil gebed willen wij bij u brengen wat er in ons hart leeft, de dierbaren om wie wij zorgen hebben, de dank voor lieve mensen om ons heen.....

Stilte

Het Aramese onze vader uit de 1^e eeuw, wil ik met u bidden:

Bron van Zijn, die ik ontmoet in wat me ontroert

Ik geef U een naam, opdat ik U
een plats kan geven in mijn leven.

Bundel Uw licht in mij-
maak het nuttig.

Vestig het rijk van eenheid nu.

Uw enige verlangen handelt dan samen met de onze.

Geef ons wat we elke dag nodig hebben aan brood en inzicht.

Maak los de koorden van fouten, die ons vastbinden aan het verleden,
zoals wij ook anderen hun misstappen vergeven.

Laat oppervlakkige dingen ons niet misleiden.

Want uit U wordt de alwerkzame wil geboren,
de levende kracht om te handelen, het lied dat alles verfraait
en dat zich van eeuw tot eeuw vernieuwt.

Amen.

Mocht er dit jaar een open monumenten dag komen dan kunt u naast de doopsgezinde kerk in Sappemeer een bezoek aan de wijngaard brengen, rondleiding en uitleg krijgen, en van de wijn proeven..

Uitzending en zegenbede

De Heer is vóór u om u de weg te wijzen

De Heer is naast u om u voor gevaren te behoeden
en u in zijn armen te sluiten.

De Heer is onder u om u op te richten als u op de grond ligt.

De Heer is met u om u met vreugde te vervullen.

De Heer is over u om u te zegenen

Laten wij vragen om Gods hulp en zegen:

Eeuwige, zegen en behoed ons

laat uw aanschijn over ons lichten en wees ons genadig
verhef Uw aangezicht over ons en schenk ons Uw vrede.

Amen.